

ZBDS

VIZIJA RAZVOJA KNJIŽNIČARSTVA V SLOVENIJI

Predsedstvo Zveze bibliotekarskih društev Slovenije je za pripravo programa posvetovanja *Vizija razvoja knjižničarstva v Sloveniji* (Otočec, 20. – 22.10.2003) imenovalo programski odbor, ki je za uvodno predstavitev vizije razvoja slovenskega knjižničarstva oblikoval delovno skupino v sestavi: prof. dr. Jože Urbanija, dr. Eva Kodrič-Dačić, dr. Melita Ambrožič, Breda Karun, Majda Steinbuch, Smilja Pejanovič, Matjaž Musek in Irena Sešek. Delovna skupina je na podlagi vseh predstavitev s posvetovanja izdelala smernice nadaljnega razvoja knjižničarstva. Pri končnem oblikovanju vsebine dokumenta sta se delovni skupini pridružili tudi mag. Karmen Štular Sotošek in Barbara Kovač. Osnutek besedila so pregledali dr. Irena Sapač, mag. Stanislav Bahor in Mojca Dolgan-Petrič.

Strateški dokument ***Manifest Zveze bibliotekarskih društev Slovenije o razvoju slovenskega knjižničarstva*** bomo po sklepu predsedstva ZBDS sprejeli na skupščini 2004. Z objavo predloga v Knjižničarskih novicah odpiramo javno razpravo o predlaganih razvojnih usmeritvah. Vsebino Manifesta in način njegovega nastajanja bodo člani delovne skupine predstavili na posvetovanjih sekcij ZBDS. Vabimo vse, da svoja mnenja in predloge o Manifestu sporočite Ireni Sešek (tel.: 5861 309, irena.sesek@nuk.uni-lj.si). Manifest je objavljen tudi na spletni strani Zveze bibliotekarskih društev Slovenije (<http://www.zbds-zveza.si>).

MANIFEST ZVEZE BIBLIOTEKARSKIH DRUŠTEV SLOVENIJE O RAZVOJU SLOVENSKEGA KNJIŽNIČARSTVA

Knjižničarji v Sloveniji kot del slovenske in svetovne družbe opravljamo svoje poslanstvo za sedanjost in prihodnost. Pot v humano družbo, ki so jo za nas gradili naši predhodniki, nadaljujemo zavedajoč se dosedanjega in prihodnjega pomena našega dela za celosten razvoj Slovenije in sveta.

Poslanstvo

Z namenom razvijati znanje in sposobnosti prebivalstva Slovenije kot najpomembnejšega nacionalnega bogastva bodo knjižnice vsem prebivalcem zagotavljale enake možnosti za dostop do publikacij in informacij na vseh medijih ter zadovoljevale njihove kulturne, informacijske, izobraževalno-raziskovalne, komunikacijske in socialne potrebe. S tem bodo omogočale njihov osebni razvoj, ne glede na njihove finančne, intelektualne ali druge zmožnosti oziroma potrebe.

Zato bodo knjižnice tudi v prihodnje kot kulturna središča spodbujale bralno kulturo in vseživljenjsko pismenost prebivalstva. Kot specializirani informacijski centri bodo razvijale lastne informacijske storitve in proizvode, kot socialna središča pa bodo uporabnikom omogočale socialne stike in medsebojno izmenjavo mnenj.

V skladu z načeli profesionalne etike se bodo knjižnice zavzemale za humani razvoj celotne družbe.

Razvojne usmeritve in cilji

Kakovost življenja

Vedno večje zaostajanje humanega razvoja za razvojem vrhunske tehnologije lahko ogrozi kakovost življenja. Knjižnice, ki so tradicionalno nevtralne zbiralke, ohranjevalke in posredovalke znanja, lahko s človeku prijazno uporabo vrhunske tehnologije pospešujejo humani razvoj

družbe. Po tej usmeritvi, ki izhaja iz težnje po uravnoteženosti humanega razvoja družbe z njenim tehnološkim razvojem, morajo knjižnice v svojih okoljih postati bolj prepoznavne.

Informacijska družba

Proces nastajanja informacijske družbe je povezan s spreminjanjem sistema vrednot in s tem tudi odnosa do znanja. Knjižnice bodo sicer ohranile svojo dosedanje vlogo, vendar pa bodo morale pri uresničevanju svojega poslanstva tekmovati z organizacijami, ki jim bo posredovanje znanja predstavljalo vir dohodka. Poleg opravljanja tradicionalnih nalog bodo prevzemale tudi nove:

- uvajale bodo tehnološke novosti in nove metode dela ter ob smiselni rabi informacijske tehnologije še naprej vestno zbirale, shranjevale, predstavljale in posredovale obstoječa in nastajajoča znanja;
- ohranjale in razvijale bodo uporabniku prijazno podobo, se zavzemale za vrednote, kot so splošna dostopnost do informacij, razvijanje bralne kulture in vseživljenjske pismenosti, svoboda uporabe in interpretacije znanja, enakopravnost pri predstavljanju uveljavljenih in alternativnih znanj ter varovanje zasebnosti;
- s pravočasnimi in ustreznimi odzivi na zahteve časa bodo smiselno povezovale različne informacijske in druge dejavnosti s tradicionalnimi dejavnostmi knjižnic in pri tem ohranjale ravnovesje med zavezanostjo svojemu poslanstvu in ekonomsko uspešnostjo svoje dejavnosti;
- ohranjale bodo svoje bogate zbirke na vseh nosilcih zapisov za prihodnje rodove, jih varovale pred zlorabami in jih preoblikovale v vsem dostopne in razumljive prikaze človeške dejavnosti.

Nacionalna identiteta in multikulturalnost

Knjižnice ustvarjalno prispevajo k vzpostavljanju, ohranjanju in promociji slovenske nacionalne identitete in multikulturalnosti slovenskega prostora. Zato

bodo še posebej skrbno zbirale, hranile in promovirale knjižnično gradivo, ki je kulturna dediščina oziroma kulturni spomenik.

Medkulturno izmenjavo in toleranco bodo spodbujale z nabavno politiko, ki se odziva na potrebe vsega prebivalstva svojega okolja, organizacijo kulturnih prireditev za pripadnike vseh etničnih skupnosti ter s popularizacijo njihove kulturne ustvarjalnosti.

Strokovno sodelovanje

Nacionalno strokovno združenje povezuje knjižničarje, knjižnice in strokovna društva. Zavzemalo se bo za uveljavitev deklaracij, manifestov in drugih dokumentov knjižničarske stroke v praksi, zato bo mora prevzeti vidno vlogo v procesih javnega odločanja in enakovredno sodelovati pri sprejemanju družbenih odločitev. Zato si bo prizadevalo za:

- strokovno povezovanje na državnem in mednarodnem nivoju;
- povezovanje in krepitev zavesti o pripadnosti nacionalnemu združenju, ustrezno vrednotenje knjižničarskega dela v družbi, utrjevanje strokovne samozavesti in za uveljavljanje načel etičnega kodeksa, strokovnih standardov in smernic;
- dodeljevanje licenc v knjižničarski stroki, za enotne strokovne nazive in za ustrezno medresorsko usklajenost pri njihovem priznavanju ter za oblikovanje, uveljavljanje in priznavanje novih bibliotekarskih poklicev;
- priznanje združenja kot strokovnega telesa za verifikacijo programov neformalnega izobraževanja knjižničarjev in uporabnikov knjižnic;
- raziskovanje, izobraževanje in publicistično dejavnost na področju knjižničarstva;
- spodbujanje ustvarjalnega dela tudi s podeljevanjem nagrad in priznanj za vrhunske dosežke v stroki;
- uresničevanje sindikalnih pravic knjižničarskih delavcev.

Izobraževanje, spopolnjevanje in raziskovanje

Hiter razvoj stroke, informacijske in komunikacijske tehnologije, nosilec zapisov informacij in spreminjanje potreb uporabnikov knjižnic zahtevajo stalno strokovno spopolnjevanje zaposlenih v knjižnicah.

Formalno in neformalno izobraževanje ter strokovno spopolnjevanje knjižničarjev bo organizirano tako, da bo spodbujalo znanstveno raziskovalno delo, sledilo novim znanstvenim in strokovnim spoznanjem, spreminjajoči se vlogi knjižnic v družbi in potrebam po novih znanjih. Zato si bo knjižničarska stroka prizadevala za:

- razvoj takšnega sistema formalnega in neformalnega izobraževanja in strokovnega spopolnjevanja knjižničarjev, ki bo upošteval sodobne mednarodne smernice stroke in potrebe svojega okolja; usklajen bo s potrebami stroke in bo vzpodbujal znanstveno raziskovalno delo;
- vzpodbujanje permanentnega izobraževanja knjižničarjev in njegovo ustrezno vrednotenje pri kariernem razvoju zaposlenih v knjižnicah;
- ustrezen sistem preverjanja usposobljenosti kandidatov za vstop in delo v stroki;
- razvijanje, oblikovanje in izvajanje programov izobraževanja in usposabljanja uporabnikov, zlasti za informacijsko pismenost.

Sodelovanje z okoljem

Prepoznavnost knjižnic v njihovem okolju je predpogoj za uresničevanje njihovega poslanstva. Njihovo delovanje mora biti vseskozi usmerjeno k uporabnikom, hkrati pa morajo čimbolj gospodarno ravnati s svojimi viri in skrbeti za njihovo razpoložljivost tudi v prihodnje. Zato bodo knjižnice:

- v okviru strateškega načrtovanja in vodenja natančno proučile svojo lastno organizacijo in okolje ter

oblikovale ponudbo svojih storitev in izdelkov po meri uporabnikov;

- oblikovale strategije komuniciranja in dobrih odnosov z različnimi javnostmi: z zaposlenimi, matičnimi organizacijami, uporabniki, lokalno in državno upravo, verskimi in političnimi organizacijami, civilno družbo, profesionalnimi združenji, sponzorji in donatorji, poslovnimi partnerji in drugimi;
- javnost informirale o svoji dejavnosti ter tudi s tem ozaveščale okolje o vlogi in pomenu knjižnic za skladen tehnološki in humani razvoj družbe;
- poudarjale koristi, ki jih njihovo delovanje prinaša okolju, in s tem ustvarjale zavest o knjižnicah kot pomembnem dejavniku razvoja humane družbe ter tako dosegle prepoznavno mesto v strateških načrtih in drugih razvojnih dokumentih širše skupnosti in matičnih organizacij;
- s promocijo svoje dejavnosti, ki temelji na uporabniku prijazni knjižnici, ustvarjale pozitivno podobo v javnosti in s tem dosegle podporo pri pridobivanju virov za svoje delovanje.

Upravno politično okolje

Knjižnice morajo delovati kot enakovreden sooblikovalec družbenih sprememb in sodelovati pri razvoju svojega okolja. Vzpostaviti morajo ustrezne oblike in načine vpliva na organe odločanja v okviru upravnih in političnih struktur. Zato si bodo prizadevale:

- da bo knjižnična dejavnost našla ustrezno mesto v nacionalnih in drugih razvojnih programih države ter v načrtih političnih in sindikalnih organizacij;
- za vzpostavitev nadresornega organa na državni ravni, ki bo pristojen za usklajen razvoj slovenskega knjižničnega sistema;
- za vzpostavitev ustreznih služb za knjižnice pri vseh ministrstvih, pristojnih za knjižnice;
- za ustrezno zastopanost knjižničarjev v vseh organih in delovnih telesih, ki

usmerjajo in odločajo o razvoju knjižničarstva na državni in lokalni ravni ter v okviru organizacij, v katerih knjižnice delujejo.

Za uresničitev manifesta se bodo knjižničarji, knjižnice in knjižničarska društva povezovali z vsemi organizacijami, združenji in društvi, ki imajo sorodne cilje, predvsem s področja kulture, izobraževanja in znanosti.

PREDSTAVLJAMO VAM

RAZSTAVA NAJSTAREJŠIH DOKUMENTOV SLOVENSTVA

Narodna in univerzitetna knjižnica,
do 20. junija 2004

Narodna in univerzitetna knjižnica je ob pridružitvi Republike Slovenije Evropski skupnosti pripravila razstavo z naslovom *Rojstni list slovenske kulture*, s katero so prvič v zgodovini na enem mestu javnosti predstavljeni vsi najstarejši dokumenti slovenstva v izvorni podobi: *Brižinski spomeniki*, *Celovski rokopis*, *Čedadski rokopis* in *Stiški rokopis*.

Na začetku tisočletnega razvoja slovenske pisne kulture stojijo znameniti ***Brižinski spomeniki***, ki so

nastali med letoma 972 in 1039 na Zgornjem Koroškem v dolini reke Möll ali na Lurnskem polju, zato so najstarejši zapis slovenščine in tudi najstarejši ohranjen zapis kakega slovanskega jezika na območju civilizacije evropskega Zahoda. Pergamentni listi s tremi obrednimi slovenskimi besedili so bili skupaj z drugimi podobnimi dokumenti zvezani v kodeks, ki je pripadal freisinškemu škofu Abrahamu. Ta škofija je tedaj imela posesti tudi na Koroškem, tedaj poseljeni s slovenskimi verniki, zato je škof v svojem pontifikalu potreboval tudi slovenska liturgična besedila. Kodeks so do 1803 hranili v freisinškem stolnem kapitlju, odtlej pa v Bavarski državni knjižnici v Münchnu, kjer so v njem leta 1807 tudi odkrili naša besedila. Sicer latinski kodeks, ki po svoji zunanosti in vsebini sicer ni posebej odličen, je prav zaradi *Brižinskih spomenikov* postal svetovno znan in posebej dragocen pisni spomenik. Latinski kodeks, v katerega so uvezani *Brižinski spomeniki*, obsega 169 oštevilčenih pergamentnih folijev oz. 338 strani, dimenzije listov so 25,6 cm (višina) x 20,8 cm (širina), debelina kodeksa s platnicami je 5,9 cm. Vezava je verjetno sočasna: lesene platnice, prevlečene z belim svinjskim usnjem. Kodeks je nekoč imel tudi kovinske sponke, ki niso ohranjene, in celo kovinski zatič z verigo, s katero je bil priklenjen na svoje mesto v knjižnici. Slovenska besedila so zapisana na f. 78, 158, 159, 160 in 161 (skupaj je popisanih 9 strani). Prvi in tretji spomenik sta vzorca splošne spovedi, drugi pa je pridiga o grehu in pokori. Vsi so zapisani v minuskularni pisavi, dedinji karolinške minuskule.

Celovski (ali *Rateški rokopis*) je za *Brižinskimi spomeniki* drugi najstarejši slovenski srednjeveški spomenik pismenstva. Njegovo dvojno poimenovanje po eni strani izhaja iz kraja, kjer ga hranijo (Koroški deželni arhiv,

poprej arhiv Zgodovinskega društva za Koroško), po drugi strani pa po domnevnem, vendar ne potrjenem kraju nastanka (Rateče). Med letoma 1362 in 1390 nastali *Celovški/Rateški rokopis* - ki sestoji le iz enega samega lista iz pergamenta - vsebuje tri molitvene obrazce (očenaš [7 vrstic], zdravamarijo [3 vrstice] in apostolsko vero [12 vrstic]). Predpogoj za njegov nastanek je treba, tako kot pri *Brižinskih spomenikih*, videti v povezavi z v drugi polovici 8. stoletja opravljenim pokristjanjenjem karantanskih Slovanov, o katerem nam okoli leta 870 poroča *Spreobrnitev Bavarcev in Karantancev (Conversio Bagoariorum et Carantanorum)*. Poleg tega so bile od sinode v Mainzu (813) poleg latinščine dovoljene tudi molitve v materinščini. List je bil del kodeksa, ki se je nazadnje verjetno uporabljal v Ratečah. Na to kažejo z letnicama 1467 in 1471 datirani zapisi na zadnji strani pergamentnega lista, ki v stolpcih navajajo podatke o članih Marijine bratovščine v "Ratatscha(ch)" (= Rateče/Ratschach) in o Apostolski bratovščini prav tam.

Stiški rokopis so slovenska besedila, vpisana v kodeks (NUK, rokopisni oddelek, Ms 141) z latinskimi besedili. Slovenski sestavki so zabeleženi na zadnjih petih straneh, in sicer: dva obrazca splošne spovedi (*confessio generalis*), začetek velikonočne pesmi, nekaj besednih parov latinsko-slovenskih izrazov, priziv Svetega Duha in Marije ter molitev *Salve Regina*. Nekaj slovenskih interlinearnih glos je posejanih tudi med latinskim tekstom na drugih mestih v knjigi (strani 183 b, 184 a, 194 b, 217 b in 220 b). Med besedili *Stiškega rokopisa* je najbolj obširna splošna spoved (*confessio generalis*). Sodi med skupino podobnih cerkvenih besedil, ki naštevajo vse vrste grehov, čeprav jih človek, ki besedilo govori, ni vseh storil. Stiška splošna spoved je samostojna priredba po kakšni nemški predlogi iz družine tistih spovednih obrazcev, ki so nastali iz ustrezne formule Honorija Avgustodunskega (prva polovica XII. stoletja). V kitici velikonočne pesmi je obdelana liturgična misel o vstajenju in njegovem pomenu za odrešenje človeštva. Res gre za predelavo nemške pesmi

(*Christ ist erstanden*), vendar razločki v izrazju, v ritmiki in v fakturi stavka govore za afektivno in jezikovno samostojno prepesnitev znane srednjeveške teme. Invokacija pred pridigo je standardna prošnja za milost in upanje. *Salve regina* je globoko občutena srednjeveška cerkvena pesem, ki so jo v liturgiji praviloma molili duhovniki. Njena slovenska priredba pričuje o začetku marijanskega kulta na Slovenskem.

Čedadski (ali Černjejski, tudi Černjevski) rokopis (ČR) je shranjen v Arheološkem muzeju v Čedadu in se uradno (a ne zelo korektno) imenuje *Anniversario di Legati latino-italiano-slavo della confraternita di S. Maria di Cergneu. Codice n. CXLIV*. To je manjša rokopisna knjižica, sestavljena iz 16 listov, na katerih so z obeh strani kratki zapisi (vsega skupaj sta 102) z imeni faranov in obiskovalcev cerkve svete Marije v Černjeji ter njihovih zaobljub in daril. Na začetku so vsi zapisi v latinščini, potem pa v severnoitalijanskem narečju, v katerem se je govorilo okrog Černjeje. Ob koncu prve polovice knjižice opazimo latinski zapis (št. 41), v katerem se sporoča, da začenja leta 1497 notar Johannes z Vegle (z otoka Krka, it. Veglia) prevajati latinske zapise v slovenščino, ki se v tem primeru imenuje *lingua sclabonica*. Sledi 25 zapisov, ki jih je napravil Johannes, potem pa so njegovo delo nadaljevali drugi pisci (dvanajst ali trinajst). V rokopisu imamo 52 zapisov v slovenskem jeziku. Vsak ima tri do pet vrstic; vsebina zapisov je precej "standardna": ... *ta in ta faran iz te in te vasi je zapustil bratovščini Svete Marije iz Černjeje nekaj (pšenico, vino, denar, zemljišče), da bi se za njegovo dušo opravilo določeno število maš* ... Treba je poudariti, da so ti zapisi kljub svoji standardnosti dragoceno toponomastično in antroponomastično gradivo, in so zelo pomembni tako za preučevanje zgodovine slovenščine kakor tudi za interpretacijo njene vloge v Benečiji v 15. in 16. stoletju.

V okviru razstave je v četrtek, 20. maja, potekal **Mednarodni strokovno-znanstveni kolokvij** kot spremna prireditev ob razstavi. Mednarodni kolokvij je obravnaval različne vidike slovenske

srednjeveške pismenosti. Kot predavatelji so se ga udeležili znanstveniki iz več držav in vsak izmed prispevkov se je osredotočil na en rokopis ter hkrati pojasnjeval zveze z ostalimi. Na ta način so udeleženci skušali osvetliti skupno kulturno preteklost in prihodnost teh držav. Na mednarodnem kolokviju so sodelovali naslednji strokovnjaki: ddr. Igor Grdina iz Filozofske fakultete v Ljubljani s prispevkom "Srednjeveški svet in spomeniki njegovega duha (referat ddr. Grdine je prebral mag. Jonatan Winkler s Filozofske fakultete v Ljubljani); dr. Dieter Kudorfer, direktor rokopisnega oddelka Bavarske državne knjižnice z referatom "Zgodovinski in književni pomen kodeksa z Brižinskimi spomeniki; dr. Alfred ogris, director Deželnega Koroškega arhiva v Celovcu z referatom Celovski (Rateški) rokopis in Mihael Glavan, vodja Rokopisnega Oddelka v Narodni in univerzitetni knjižnici z referatom "Razstava Rojstni list slovenske kulture v Narodni in univerzitetni knjižnici". O Starogorskem rokopisu (ki sicer ni na ogled na tokratni razstavi) je spregovoril upokojeni profesor dr. Jože Renko.

Rezervacije ogledov so obvezne za skupine. Zaradi prostorske omejenosti in zahtev visoke varnosti in konzervacijskih določil, je obisk razstave omejen na 30 (trideset) hkratnih obiskovalcev.

Rezervacije sprejemamo:

pon. - pet.: od 9.00 do 14.00

tel.: (01)2001-155

e-pošta: brizinski@nuk.uni-lj.si

Cena vstopnic:

500 SIT za učence, dijake, študente, upokojence, člane ZBDS in člane Nuk
1.000 SIT vsi ostali

**Razstavo si lahko ogledate od
ponedeljka do sobote od 9.00 – 20.ure
in v nedeljo od 9.00 do 14. ure**

MEDNARODNA SREČANJA

UNIVERZITETNI KNJIŽNIČNI SISTEMI NA HRVAŠKEM

6. posvetovanje hrvaških specialnih in
visokošolskih knjižnic
19.-20. april 2004, Opatija

Hrvaško knjižničarsko društvo je v sodelovanju z Narodno in univerzitetno knjižnico iz Zagreba (dalje NSK) organiziralo 19. - 20. aprila v Opatiji 6. posvetovanje specialnih in visokošolskih knjižnic, ki je bilo tokrat namenjeno obravnavanju problematike organizacije in delovanja univerzitetnih knjižničnih sistemov in univerzitetnih knjižnic na Hrvaškem. Referate so pripravili rektorji oziroma prorektorji vseh šestih hrvaških univerz, ki so bili na posvetovanju tudi ves čas prisotni in sodelovali v diskusiji s knjižničarji. Aktivno sta sodelovala tudi predstavnika ministrstva, pristojnega za znanost, in ministrstva, pristojnega za kulturo. Vizijo in načrte ene od norveških univerzitetnih knjižnic (tehniške) in univerzitetne knjižnice zagrebške univerze sta predstavila njuna direktorja. Vsekakor sta nas tako program, kot referenti izjemno prijetno presenetili, ne le, da so si predstavniki univerz vzeli čas za udeležbo na posvetovanju, ugotavljali smo, da so se izjemno dobro podučili o stanju visokošolskih knjižnic, ki delujejo v okviru posameznih univerz, in da imajo svoje vizije in predloge za organizacijo in delo „svojih“ knjižničnih sistemov. Na Hrvaškem deluje 6 univerz, med katerimi dve še nimata vzpostavljenih univerzitetnih knjižnic, potekata pa dva večja projekta izgradnje knjižnic tj. univerzitetne knjižnice Split in Osrednje knjižnice zagrebške Filozofske fakultete.

Rektorica zagrebške univerze prof.dr. Jasna Helena Mencer je predstavila ugotovitve, do katerih je prišla po obiskih številnih tujih univerz, kjer so univerzitetne knjižnice dejansko središča univerz in tesno povezane z akademskim okoljem. Izpostavila je, da so univerzitetne knjižnice merilo kvalitete univerz, zato morajo tudi hrvaške univerze narediti odločilne korake pri organizaciji svojih knjižničnih sistemov in integraciji univerzitetnih knjižnic v svoj delokrog. V okviru zagrebške univerze deluje 55 visokošolskih knjižnic, ki so slabo povezane, NSK pa ni članica univerze, niti nima odgovorne osebe za to področje delovanja, čeprav po zakonu o knjižničarstvu zanjo opravlja univerzitetno funkcijo. Univerza si seveda želi, da bi njena glavna knjižnica postala njena članica, saj sicer nima formalnega vpliva na izvajanje njene univerzitetne funkcije, univerza pa mora ustanoviti telo, ki bo odgovorno za razvoj knjižničnega sistema. Dr. Mencerjeva je bila tudi kritična do dogajanj okoli projekta vzpostavitve nacionalnega knjižničnega sistema Hrvaške, v katerega so bila vložena precejšnja sredstva, rezultati pa še niso vidni. Izpostavila je potrebo po reorganizaciji obstoječih visokošolskih knjižnic, ki morajo postati središča za prenos znanja in podporo pedagoški in znanstveno-raziskovalni dejavnosti na univerzi. Čeprav jih bodo tudi v prihodnosti najbolj pogosto uporabljali obiskovalci z univerze, pa bodo tudi središča za permanentno izobraževanje prebivalstva, saj bodo z organizacijo svojih storitev, dostopnih na daljavo, omogočale dostop do svojih virov in storitev vsem, ne glede na njihov status ali kraj bivanja. Razvoj Univerze v Zagrebu je zato nujno povezati z razvojem njenih knjižnic, saj predstavljajo del njene funkcionalne infrastrukture. Ker se predvideva prehod na integralno financiranje univerz, je treba pravočasno doreči tudi model financiranja univerzitetnega knjižničnega sistema, pripraviti pa tudi natančne kriterije nabave informacijskih virov, kajti univerza, ki je javno financirana, in delež javnih sredstev realno pada, si ne more privoščiti neracionalne nabave virov in nepotrebnih podvajanj. Nujno je tudi, da se knjižničarji tesno povezujejo s pedagoškim osebjem,

tako pri nabavi virov kot pri izvajanju pedagoškega procesa. Kot rektorica univerze je poudarila, da si bo prizadevala za izboljšanje študijskega procesa in uresničevanje načel Bolonjske deklaracije, s tem pa tudi za enega od temeljnih pogojev, ki to omogočajo, za dobre knjižnice.

Direktor NSK dr. Josip Stipanov je predstavil izhodišča za organizacijo knjižničnega sistema zagrebške univerze in njegov nadaljnji razvoj. Med pogoji za delovanje sistema je omenil zakonska določila, ki trenutno KIS univerze določajo zelo splošno, tako zakon o znanstveni dejavnosti kot predpisi s področja visokega šolstva oz. statut univerze. Slednji določa le, da so lahko članice univerz tudi knjižnice, referent se je vprašal, kaj to pomeni v primeru zagrebške univerze – naj bi bila članica NSK ali mogoče celoten KIS univerze? Kot predpogoj za delovanje sistema je izpostavil tudi urejen sistem njegovega financiranja, tj. nujnost financiranja celotnega sistema s strani univerze in ne posameznih članic. Eden od pomembnih predpogojev za delovanje knjižničnega sistema pa je seveda ustrezna računalniška in komunikacijska oprema knjižnic, še zlasti uporaba enotne programske opreme (ki je trenutno nimajo). Dr. Stipanov je opozoril tudi na nujnost obstoja zavesti o potrebi knjižničnega sistema univerze, tako na strani univerze kot posameznih članic ali njihovih knjižnic ter na nujnost izdelave projekta razvoja takega sistema. Izpostavil je še dejstvo, na katerega večinoma pozabljamo, namreč da visokošolske oziroma univerzitetne knjižnice ne prispevajo samo k razvoju pedagoške dejavnosti, ampak so temeljnega pomena tudi za raziskovalno dejavnost. Za boljše sodelovanje med univerzo in univerzitetno knjižnico pa bi moral biti ravnatelj univerzitetne knjižnice član senata (univerza v Osijeku je npr. to določila s statutom).

Direktor Univerzitetne knjižnice norveške tehniške univerze iz Trondheima Ingar Lomheim je predstavil organiziranost in razvojne smernice knjižnice. Knjižnica ima

tri ločene enote (gre za bivše knjižnice, ki so se združile v univerzitetno knjižnico), z enotnim budžetom. Menijo, da ni problem v višini letnega budžeta, ki ga imajo nasploh na voljo knjižnice, ampak v tem, kako ga porabljajo. Racionalna organizacija knjižnice ali knjižničnega sistema pomeni tudi večjo učinkovitost pri izrabi finančnih virov. Pomembna je npr. uporaba skupnega avtomatiziranega knjižničnega sistema, pri njih je to BIBSYS, ki ni vzpostavljen le zaradi vzajemne katalogizacije virov, ampak dejansko povezuje knjižnice v enoten sistem. Tehniška knjižnica v Trondheimu oz. njena univerza trenutno kupuje portal, ki bo omogočil ponudbo e-informacijskih virov in e-storitev ter izgradnjo digitalnih knjižnic univerz. Lomheim je poudaril, da se z reorganizacijo visokošolskega prostora v skladu z bolonjskimi načeli, poučevanje spreminja v učenje, pri čemer imajo pomembno vlogo ravno knjižnice. Tudi na Norveškem je v zadnjem desetletju število študentov močno naraslo, kar bremeni državni budžet; financiranje posameznih visokošolskih zavodov postaja odvisno od njihove študijske uspešnosti, ki je tesno povezana s kakovostjo, uspešnostjo in učinkovitostjo visokošolskih knjižnic. Visokošolski zavodi med seboj tekmujejo za vpis, vzpostavljajo sisteme kakovosti ipd., kar neposredno vpliva tudi na njihove knjižnice. Knjižnice si morajo postaviti nove prioritete (zagotavljanje dostopa do e-virov, izvajanje svoje pedagoške funkcije, informacijsko opismenjevanje uporabnikov itd.), ne le pri storitvah, ampak tudi glede prostorov. Knjižnice postajajo zelo pomemben fizični prostor, tako za pedagoške delavce kot študente. Referent je predstavil tudi eno od strateških smernic svoje knjižnice, ob kateri je večina prisotnih knjižničarjev onemela, namreč – knjižnica v prihodnosti ne želi trošiti časa za obdelavo gradiva in druge t. i. tradicionalne knjižnične dejavnosti (to bodo prepuščali zunanjim izvajalcem), ampak ga bo raje namenila delu z uporabniki, prednost bo dajala uvajanju sistema kakovosti in dobri organizaciji njenih notranjih procesov. „Knjižnica ne sme čakati, da pride fakulteta do nje, ampak mora sama stopiti k njej, k

pedagoškim delavcem in študentom“, je zaključil g. Lomheim.

Rektorica Univerze v Osijeku prof.dr. Gordana Kralik je skupaj z ravnateljem Mestne in univerzitetne knjižnice v Osijeku g. Dragutinom Katalencem in prorektorico te univerze prof.dr. Draženko Jurkovič predstavila načrte za vzpostavitev univerzitetne knjižnice in njen pomen za integracijo univerze. Univerza v Osijeku trenutno nima posebne univerzitetne knjižnice, univerzitetno funkcijo opravlja splošna knjižnica, ki je osrednja tako za osiješko regijo kot za univerzo v Osijeku. Deklarira se kot javna splošno-znanstvena knjižnica, ki izvaja funkcije dveh tipov knjižnic. Kratkoročno naj bi še nadalje izvajala obe funkciji, vendar pa je v dolgoročni načrt postavila cilj, da se s pridobitvijo novih prostorov preoblikuje v dve enoti – splošna knjižnica ostane na sedanji lokaciji, univerzitetna pa dobi novo zgradbo (po načrtih – 7.400m² delovne površine). Referenti so predstavili na kakšen način poteka knjižnična dejavnost danes in kaj želijo doseči jutri. Zgradba knjižnice je namreč zdaleč premajhna za izvajanje obeh funkcij, težave so tudi pri zagotavljanju proračuna, saj so vanj dolžni prispevati svoje deleže različni subjekti. V statutu univerze je določeno, da je univerzitetna knjižnica članica univerze in predstavlja središče njenega knjižničnega sistema. Ravnatelj univerzitetne knjižnice je član univerzitetnega senata. Univerza Osijek npr. za letošnje leto načrtuje, da bo 1,5 mio HK vložila v delovanje obstoječe univerzitetne knjižnice. Rektorica osiješke univerze je predstavila tudi svojo vizijo univerzitetne knjižnice, ki mora biti aktiven partner v učnem procesu in ustvarjanju novega znanja; imeti mora (oziroma zagotavljati dostop do) kakovostne zbirke informacijskih virov na različnih medijih in različnih oblikah; se razvijati v smeri hibridne knjižnice. Predstavila je tudi model decentraliziranega knjižničnega sistema funkcionalnega tipa, ki ga uvaja osiješka univerza. Po letu 2007, ko naj bi se visoko šolstvo oz. univerze začele financirati integralno, bodo razmišljali tudi o morebitni administrativni centralizaciji knjižničnega sistema.

Prorektor Univerze Reka prof.dr. Pero Lučin je kot izhodišče za svoj referat podal tezo, da je vedno nujno najprej integrirati univerzo, šele potem lahko integriraš njene funkcionalne dele. V primeru hrvaških univerz, kjer so posamezni visokošolski zavodi, članice univerze popolnoma samostojne pravne osebe, je to veliko težje kot na enovitih univerzah. Meni, da je v primeru reške univerze potrebno redefinirati vlogo vseh knjižnic sistema, kot tudi knjižničnega sistema kot celote. Prepričan je, da ekonomski razlogi vodijo k vedno boljši koordinaciji delovanja sistema in postopni centralizaciji določenih dejavnosti. KIS reške univerze sestavlja 11 visokošolskih knjižnic in dve univerzitetni (Reka, Pula). Pred pripravo smernic strateškega razvoja KIS univerze so izvedli med uporabniki obsežno študijo o uporabi knjižnic in zadovoljstvu z njihovimi storitvami. Študija je pokazala, da so knjižnice pretežno mesta za izposajo virov, le 12% anketiranih jih uporablja za računalniško iskanje virov in dostop do e-virov. Povprečna ocena storitev je znašala 3,35, vendar pa je bilo zadovoljstvo z opremo (zlasti računalniško) in prostorom veliko slabše. Načrt reorganizacije KIS univerze so zasnovali kot projekt in pridobili celo vire iz programa TEMPUS. Dr. Lučin je predstavil strukturo, cilje in vsebino projekta ter posamezne projektne naloge, opozoril pa je tudi na dejstvo, da morajo biti tudi zakonski in drugi predpisi takšni, da podpirajo idejo integriranega knjižničnega sistema. Zato pripravljajo na univerzi tudi nekatere nove akte, npr. Pravilnik o integriranem knjižničnem sistemu Univerze na Reki. Začele pa so se tudi priprave na gradnjo nove univerzitetne knjižnice, ki bo stala v kampusu na Trsatu. Cilj kampusa je postati t. i. e-kampus in cilj univerze postati e-univerza. Je pa tudi rektor reške univerze poudaril, da bi bila nujna integracija visokošolskih zavodov v eno celoto, kajti sedanja velika neodvisnost članic univerze zaviralno vpliva na integracijske procese.

Zanimiva so bila tudi razmišljanja rektorja zadarske univerze prof.dr. Damira Magaša. Gre za sicer mlado univerzo (formalno ustanovljeno leta 1996), ki pa

ima korenine že v 14. stoletju. Njen knjižnični sistem predstavljajo knjižnice posameznih visokošolskih zavodov, vendar pa univerza nima osrednje univerzitetne knjižnice in načrte za njeno vzpostavitev šele razvijajo. Prva zamisel je bila, da bi splošno oziroma znanstveno knjižnico v Zadru preoblikovali v univerzitetno, vendar pa predlagani model ni uspel, saj se mesto kot ustanovitelj knjižnice ni strinjalo z izgubo lastništva (knjižnica hrani prave zaklade pisne kulturne dediščine). Zato je univerza iskala druge rešitve. Senat je formalno ustanovil univerzitetno knjižnico, čeprav ta fizično še ne obstaja. Njen fond sestavljajo fondi obstoječih visokošolskih zavodov članic univerze, ki pa jih je treba povezati v enoten knjižnični sistem. Projekt organizacije t. i. univerzitetne knjižnice je dobil mesto v programu TEMPUS. V novem univerzitetnem kampusu pa je seveda predviden prostor za „pravo“ univerzitetno knjižnico, sedanje enote sistema pa bodo postale njene dislocirane enote. Predvidena je tudi zaposlitev univerzitetnega knjižničarja.

Problematico ustanovitve univerzitetne knjižnice na univerzi v Dubrovniku je prikazal rektor prof.dr. Mateo Milković. Gre za najmlajšo hrvaško univerzo, saj je bila ustanovljena leta 2003. Univerza se želi razvijati v skladu s sodobnimi smernicami, kot enovita organizacija, kjer posamezni deli ne uveljavljajo svojih parciarnih interesov. Trenutno je univerza naravoslovno-tehniško usmerjena, želeli pa bi vključiti tudi področje humanistike. Intenzivno se ukvarja z zasnovo modela izobraževanja po bolonjskih principih. Njena univerzitetna knjižnica je formalno opredeljena v statutu univerze, dejansko pa še ne deluje, saj je univerza šele pred kratkim bila vpisana v register in bodo prvi študijski programi izvedeni v letu 2004/2005. Univerzitetna knjižnica naj bi postala osrednje mesto za podporo vsem študijskim programom in znanstveno-raziskovalnemu delu univerze. Pravilnik o organizaciji in delovanju knjižnice je v pripravi in bo kmalu sprejet. Načrtujejo, da bo začetna knjižnična zbirka univerzitetne knjižnice sestavljena iz zbirk že obstoječih knjižnic visokošolskih zavodov. Trenutno

zadovoljuje največ potreb uporabnikov univerze dubrovniška znanstvena knjižnica, ki je splošna knjižnica in je njen ustanovitelj mesto. Knjižnica ne more prerasti v univerzitetno ne le zaradi statusnih vprašanj, tudi prostorsko in kadrovsko je tako omejena, da že sedaj ne more zadostiti naraščajočim potrebam univerze po knjižnični informacijski dejavnosti. Čeprav univerza še nima natančnih načrtov glede prostorskih rešitev za univerzitetno knjižnico, pa je rektor svoj nastop zaključil z besedami: „Vlaganje v knjižnice bi morala biti strategija vsake univerze“.

Zaradi nujne zadržanosti žal ni predstavil svojega referata rektor splitske univerze prof.dr. Ivan Pavić, ki je že leta 2001 pripravila načrte za gradnjo nove univerzitetne knjižnice in so aktivnosti trenutno v polnem teku (bodoči objekt je predstavil ravnatelj knjižnice Petar Krolo). Zanimiv referat o novih izzivih in priložnostih, ki jih visokošolskim knjižnicam prinaša nov model financiranja visokošolskih zavodov oziroma univerz (integralno financiranje) je predstavila kolegica Mojca Dolgan-Petrič iz Centralne tehniške knjižnice Univerze v Ljubljani. Izpostavila je novosti, ki jih prinaša v slovenski visokošolski prostor bolonjski proces (poenotenje evropskega visokošolskega prostora, mobilnost in konkurenčnost, večjo avtonomijo in odgovornost univerz, zahteve po kakovosti študijskega procesa, primerljivost diplom in razvoj evropskega trga dela, povezovanje visokega šolstva z gospodarstvom, postopke akreditacije in certificiranja). Vprašala se je, če so slovenske visokošolske knjižnice že pripravljene na nove naloge, ki jih prinaša bolonjski proces. Zanje je značilna velika razdrobljenost in zaradi tega visoki stroški delovanja, čuti se pomanjkanje centralnih služb, večina jih je odprtih le nekaj ur dnevno, so slabo opremljene z računalniško in komunikacijsko opremo, imajo premalo čitalniških mest, gradnja nove univerzitetne knjižnice, v kateri bi našla mesto tako NUK kot CTK, pa stoji. V primerjavi z drugimi evropskimi knjižnicami zaostajajo pri vrednostih številnih kazalcev uspešnosti delovanja. Kolegica Dolganova

je predstavila tudi nov model financiranja visokošolskih ustanov, ki je bil v Sloveniji uveden 1.1.2004, na Hrvaškem pa o takšnem modelu šele razpravljajo. Opozorila je na posledice, ki jih bo imel nov model za visokošolske knjižnice, saj hkrati z njegovo uvedbo niso bili pripravljeni kriteriji za financiranje visokošolskih knjižnic po posameznih visokošolskih zavodih, v okviru univerz še ne obstajajo skupni budžeti za financiranje njihovih knjižničnih sistemov, knjižnice visokošolskih zavodov so postale odvisne samo od vodstev svojih matičnih zavodov ipd. Vse to otežuje usklajen razvoj visokošolskega knjižničarstva in zlasti koordinirano delovanje knjižničnih sistemov univerz. Kljub temu mora postati nov način financiranja za visokošolske knjižnice izziv, saj predpostavlja njihovo večjo tržno naravnost, večjo samostojnost in odgovornost, tesno sodelovanje z vodstvi svojih matičnih zavodov, stalno izboljševanje kakovosti storitev in proizvodov, uvajanje sistemov za merjenje uspešnosti delovanja, večjo profesionalizacijo, boljše poznavanje orodij sodobnega menedžmenta ipd. Ob zaključku je referentka opozorila, da sistem financiranja, ki je bil uveden v Sloveniji, zahteva od visokošolskih zavodov in tudi njihovih knjižnic, večjo integracijo dejavnosti, centralizacijo določenih služb, razvoj digitalnih univerz in njihovih knjižnic itd.

Svoja razmišljanja o knjižnicah je predstavil tudi prof.dr. Slobodan Uzelac, državni tajnik za znanost na Ministrstvu za znanost, šolstvo in šport RH. Dotaknil se je predvsem vprašanja racionalne porabe sredstev, ki jih ministrstvo namenja za nakup tujih informacijskih virov (menil je, da gre še vedno za neracionalno trošenje sredstev, saj je nabava virov premalo koordinirana, viri pa so premalo uporabljani, saj knjižnice ne uporabljajo enotne programske opreme, ki bi zagotavljala enostaven dostop do vseh nabavljenih elektronskih virov). Kritičen je bil tudi do projekta izgradnje nacionalnega knjižničnega in informacijskega sistema, za katerega je prepričan, da ga je treba takoj realizirati – izbrati ustrezno programsko podporo za vzajemno

obdelavo informacijskih virov in zagotavljanje dostopa do njih. Knjižničarje je opozoril tudi, da se pripravljajo spremembe zakona o raziskovalni dejavnosti, v katerem je treba ustrezno opredeliti tudi vlogo knjižnic kot infrastrukturnih pogojev za raziskovalno dejavnost. Glede NSK pa je menil, da je treba takoj okrepiti njegov univerzitetni del, ki mora biti tesneje povezan z zagrebško univerzo (razpis za ravnatelja univerzitetnega dela NSK je bil objavljen pred kratkim), usmerjan s strani univerze.

O vlogi in mestu univerzitetnih knjižnic v luči zakona o knjižničarstvu, predpisov s področja visokega šolstva in znanosti ter statuten univerz je spregovorila ga. Silva Andrič, načelnica v upravi za normativo v kulturi. V razpravi se je pokazalo, da knjižničarji velikokrat premalo poznajo veljavne predpise, ki določajo ne le organiziranost knjižničarstva, ampak tudi njihove dolžnosti in pravice. Nekateri visokošolski knjižničarji so opozarjali na samovoljo tajnikov njihovih matičnih ustanov, ki obstoječe predpise za področje knjižničarstva nemalokrat interpretirajo po svoje; pritoževali so se, da sploh niso vključeni v organe visokošolskih zavodov, da ne morejo sodelovati pri pripravi letnih in dolgoročnih načrtov zavodov, da niso seznanjeni z višino sredstev, ki jih bodo imeli v posameznem letu na voljo za delovanje knjižnic ipd. Glede na to, da so v razpravi sodelovali tudi najvišji predstavniki univerz, je pričakovati, da se bodo v prihodnje omenjene slabosti delovanja visokošolskih ustanov hitreje odpravljale.

Zaključili bi, da je letošnje posvetovanje hrvaških visokošolskih in specialnih knjižnic prineslo skoraj nemogoče – organizatorjem je uspelo na enem mestu zbrati vse odgovorne za nadaljnji razvoj visokošolskih, pa tudi specialnih knjižnic. Ob tem velja pripomniti, da na podobna posvetovanja v Sloveniji težko privabimo že enega rektorja, kaj šele vse tri hkrati. Še zlasti pa je bilo razveseljivo dejstvo, da najvišji predstavniki hrvaških univerz štejejo univerzitetne knjižnice oziroma univerzitetne knjižnične sisteme za nujni predpogoj za kakovostno delo na univerzi,

da imajo ideje, predloge, rešitve, da so mogoče na določenih točkah celo pred razmišljanji knjižničarjev... Pred hrvaškimi visokošolskimi knjižničarji je zato težka naloga!

Melita Ambrožič, NUK

SPLOŠNE KNJIŽNICE

IZPOSOJA KNJIŽNIČNEGA GRADIVA V SPLOŠNO BOLNIŠNICO MARIBOR

Teče že četrto leto, odkar smo pričeli uresničevati projekt izposoje v bolnišnico. Bolnike smo seznanjali z možnostjo izposoje v bolnišnico s plakati, izobešenimi po oddelkih bolnišnice in zloženkami, ki smo jih delili po oddelkih. Bolniki so bili prijetno presenečeni, da jim nekdo kar v posteljo prinese knjižnično gradivo. Nekateri so mislili, da jim knjige prodajamo, drugi so se čudili, odkod knjižnici toliko denarja, da lahko vso gradivo nudi brezplačno. Osebe bolnišnice je bilo sprva dokaj nedostopno in nezaupljivo. Najbrž jih je nekoliko skrbelo, da bodo imeli zaradi naše dejavnosti še neko dodatno delo. Veliko je bilo odvisno od glavne sestre na oddelku in njenega odnosa do tega projekta. Včasih smo se res počutili kot vsiljivci, ki motijo utečeni red in mir oddelka. Ko sedaj razmišljam o teh začetkih, ugotavljam, da je takšno reagiranje nekaterih zaposlenih v bolnišnici čisto normalno in razumljivo. Vsak začetek je težak, na vsako novost se morajo ljudje navaditi in jo sprejeti. Z veseljem lahko ugotovim, da je »led prebit« in da nas je osebje bolnišnice sprejelo. Kako mi je polepšala dan glavna sestra na dermatološkem oddelku, ko je ob našem prvem obisku tega oddelka vzkliknila: »Končno ste prišli tudi k nam. Ja, kje ste pa

hodili tako dolgo?!« Res krasen občutek, ko vidiš, da si dobrodošel in težko pričakovan.

Lansko leto smo uvedli spremembo. Pacienti nas lahko sedaj pokličejo vsak dan od 9. – 19., torej v času, ko je knjižnica odprta. Prej so nas lahko poklicali od 12.30 do 14.30. Dobili smo tudi pomoč, saj imamo zaradi obilice dela v oddelku vedno manj časa, da bi se s knjigami odpravili k bolnikom in jim ponudili naše gradivo. Klicev pa le ni toliko, da bi se na ta način bistveno povečala obisk in izposoja. Pridružil se nam je kolega, ki obiskuje bolnike enkrat do dvakrat tedensko. Svojega dela se je lotil z velikim veseljem in vnemo. Voziček s knjigami, ki je sedaj zamenjal torbo, poznajo že na vseh oddelkih Mariborske bolnišnice. Obisk in izposoja sta samo v prvih treh mesecih lanskega leta presegla obisk in izposajo celega leta 2002. Dejstvo je, da je osebni stik najboljši in najbolj učinkovit način pridobivanja novih članov in uporabnikov knjižnice. V oddelku nam za takšne obiske zmanjkuje časa, tako da je res krasno, da to delo opravlja človek, ki pri tem delu resnično uživa in daje vse od sebe, da izposoja v bolnišnico tako krasno deluje. Bolniki so sedaj že kar malce razvajeni, saj kar čakajo, da jih obiščemo in zamenjamo prebrane knjige z novimi.

Enkrat mesečno seznanimo medije z možnostjo izposoje v bolnišnico. O naši dejavnosti so lahko občani prebrali članek v štirinajst dnevniku Dobro jutro in časniku Večer. Pred meseci se mi je oglasila občanka, ki se je preko medijev seznanila z našo dejavnostjo in našim bolnikom podarila zajeten kup revije Zdravje. Poleg odpisanih knjig smo jih podarili Psihiatrični bolnišnici.

Pripravili smo tudi razstavo o poteku izposoje v Splošno bolnišnico Maribor, ki bo na ogled do konca meseca junija.

V letu 2003 smo opravili 1503 obiske in izposodili 1705 enot knjižničnega gradiva. Želimo si, da bi bili čimprej ustvarjeni pogoji za samostojno specialno enoto v Splošni bolnišnici Maribor.

Dragica Goljat,
Knjižnica Maribor

STROKOVNO SREČANJE MLADINSKIH KNJIŽNIČARJEV

12. maj 2004, Cerknica

Letos je majsko strokovno srečanje pripravila Knjižnica Jožeta Udoviča v Cerknici. Zbralo se nas je 60 mladinskih knjižničarjev iz nekaterih SIK vseh koncev Slovenije (Jesenice, Logatec, Maribor, Mozirja, Novega mesta, Ptuj, Radovljica, Rogaška Slatina, Sežana, Slovenske Bistrice, Slovenj Gradec, Škofje Loke, Šmarja pri Jelšah, Trbovelj, Trzin, Vrhniko, Žalca in iz vseh petih ljubljanskih splošnih knjižnic) in šolske knjižničarke, predvsem iz Ljubljane in širše okolice.

V knjižnici Jožeta Udoviča so nas pričakali direktorica gospa Marija Hribar in knjižničarke. Takoj ob prihodu so nas postregli s kavo, sendviči, sadjem in pecivom ter nam dali vrečko s propagandno-informativnim gradivom o knjižnici, Valvazorju in Cerknici, Cerkniškem jezeru in Notranjski. Ob prihodu sta nas pozdravila tudi podžupan gospod Bogdan Urbar in bivši župan gospod Tine Schein, arheolog, direktor Notranjskega regijskega parka, ki nam je predstavil zgodovino Cerknice in še posebej Tabora, kjer med drugim stojijo knjižnica, Valvazorjev spomenik, rojstna hiša pesnika Jožeta Udoviča ter rojstna hiša skladatelja Frana Gerbiča.

Mladinska knjižničarka Anita Leskovec nam je s pomočjo knjižničnega gradiva predstavila znamenite prebivalce Cerknice in njene okolice, vse od Valvazorja do danes ter tri vrste knjižničnih ugank, ki jih pripravljajo za svoje mlade obiskovalce. Novo knjižnico so dobili pred dvema letoma in pol, v ta namen so obnovili nekdanji zdravstveni dom. Še posebej so nas zanimali domoznanska zbirka, spominska soba Jožeta Udoviča in – seveda – mladinski oddelk. Dejavnost slednjega so nam približali tudi z razstavo, ki so jo postavili v ta namen.

Potem smo si ogledali maketo Cerkniškega jezera in multivizijsko predstavitev v Muzeju jezerski hram v vasi Dolenje Jezero, z lojtrniki smo se zapeljali ob do roba napolnjenem presihajočem jezeru in občudovali pogled na Javornike in Slivnico. Sledilo je kosilo v Hotelu Rakov Škocjan in krajši sprehod do malega naravnega mostu v Rakovem Škocjanu, kjer smo bili deležne tudi krajše predstavitve inženirja gozdarstva gospoda Arnet Kozine, ki v Centru šolskih in obšolskih dejavnosti skrbi za izvedbo programa.

Srečanje smo dobro izkoristile tudi za prijetno druženje. Tako nam je čas hitro, prehitro mineval in srečanje smo res zaključile točno okrog 15.32 (to je menda ena cerkniška pustna fora). Na tak način vsako leto povabijo na tradicionalni cerkniški pustni karneval, kar pomeni, da ne vedo točnega začetka oz. konca prireditve.

Knjižnici Jožeta Udoviča se iskreno zahvaljujemo za prisrčen sprejem, strokovno predstavitev knjižnice in dejavnosti ter lepoto svoje Notranjske. Še prav posebno se zahvaljujemo kolegicama Aniti Leskovec in Anđelki Pogorilić, ki sta nas ves čas spremljali.

Največ o naših vtisih povem, če zapišem, da smo se poslavljale z besedami »pri vas je tako lepo, da kmalu spet pridemo«! Pa še to: Slovenski knjižni kviz 2005 – zadnji!- bo namenjen Notranjski in Ljubljani s širšo okolico.

In še en »pa še to«: Sklenile smo, da z majskimi strokovnimi srečanji vsekakor nadaljujemo ... ugibale smo, **katera od slovenskih splošnih knjižnic nas bo povabila naslednje leto?**

Tilka Jamnik
Knjižnica Otona Župančiča,
Enota Pionirska knjižnica

ČESTITKA

MEDNARODNA NAGRADA doc. dr. Maji Žumer

V začetku aprila 2004 je doc. dr. Maja Žumer, predavateljica na Oddelku za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo Filozofske fakultete, prejela nagrado Distinguished Alumna združenja diplomantov šole za knjižničarstvo in informacijsko znanost univerze države Kent v ZDA (Kent State University School of Library and Information Science). To je prestižna nagrada, ki jo omenjeno združenje enkrat letno podeli enemu izmed najuglednejših diplomantov te šole,

namenjene le podiplomskemu študiju. Dr. Maja Žumer je leta 1993 tam magistrirala, doktorirala pa leta 1999 na Filozofski fakulteti Sveučilišta u Zagrebu. Ta nagrada je rezultat njene mednarodne aktivnosti. Aktivno sodeluje v IFLI kot članica Stalnega odbora za bibliografijo, delovne skupine za pripravo smernic za prikaz podatkov na OPACih in ekspertne skupine za pregled Funkcionalnih zahtev za bibliografske zapise. Predseduje delovni skupini za oblikovanje smernic za nacionalne bibliografije.

Čestitamo!

Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko
znanost in knjigarstvo Filozofske fakultete
v Ljubljani
in sodelavci Narodne in univerzitetne
knjižnice

PRILOGE

1. V prvi prilogi ponovno objavljamo napoved o 10. strokovnem posvetovanju specialnih knjižnic in 3. strokovnem posvetovanju visokošolskih knjižnic »Vloga specialnih in visokošolskih knjižnicv procesu evropske integracije«
2. V drugi prilogi objavljamo seznam slovenskih splošnih knjižnic